

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Vyučovaci jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant A
Predmet	Náboženská výchova
Ročník	Piaty
Časová dotácia	1 hodina týždenne 33 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, knižnica, jazyková učebňa, školská záhrada, verejné priestranstvá nachádzajúce sa v obci.

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Náboženstvo ako skutočnosť, ktorá sa nás dotýka, je súčasťou nášho životného procesu, je ústredným stavebným kameňom nášho interpretačného modelu a tiež jeho identity. Náboženská výchova je utváraná ako predchádzajúce rozhodnutie pre dobro dieťaťa, pre rozvoj najhlbších dimenzií jeho osobnosti. Cieľom náboženskej výchovy v škole, na báze hodnôt, je základná sloboda, dospelosť a samostatné rozhodovanie mladého človeka.

Predmet „náboženská výchova“ je výchovno-vzdelávacím predmetom, na ktorom je nevyhnutné osvojiť si vedomosti a skúsenosti, ktoré majú neodmysliteľný vplyv na vytváranie základného náboženského postoja a uvádzanie do praxe v podobe kresťanského životného štýlu. Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa, ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejme toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne

2. Cieľ predmetu

Vyučovaci predmet náboženstvo/náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženstvo/náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu navažuje na ďalšie spoločenskovedne predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť. Ciele predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky „...*nechceme v Národnom programe len zdôrazňovať organizačne zmeny, FBI nanucovania, formálne aspekty, zmeny v riadení, ale ide hlavne o polozenie základov zmeny filozofie výchovy, osvojenia si nových hodnôt poznávacích a morálnych kvalít človeka budúcnosti. Mladi ľudia by sa mali strániť: požitku bez svedomia, bohatstva* .

3. Obsah učebného predmetu

Ročníková téma: CESTA VIERY

Človek, prichádzajúci na tento svet, sa stáva súčasťou prirodzenej rodiny. Mala by sa stať miestom lásky, bezpečia, porozumenia, starostlivosti. Nemožno uprieť obeť, starostlivosť a

lásku rodičom, ktorí prijali svoje dieťa ako dar. Nie všetky deti však môžu zažiť teplo domova. Zvlášť citlivá je táto otázka u detí, kde prirodzená rodina neposkytuje základné rodinné hodnoty. Je omnoho náročnejšie takýmto žiakom, u ktorých sú narušené ľudské vzťahy, odovzdávať posolstvo o Božej láske. Nesmierne dôležité je ponúknuť a dať im zažiť, že je tu niekto, kto ich nekonečne miluje. A je to práve Boh, ktorý každého pozýva do duchovnej rodiny, do Cirkvi.

Žiak má byť sprevádzaný na ceste viery a spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného medziľudského spolunažívania. Má sa pripraviť na dôležitý medzník vo svojom živote – prvé prijatie sviatosti zmierenia a stretnutie s Kristom v Eucharistii. Mal by spoznať sviatosť zmierenia a sviatosť Eucharistie ako dar a prijať pozvanie k životu v spoločenstve veriacich ľudí, ktorí sa podieľajú na budovaní občianskej spoločnosti.

Aj mentálne postihnutý žiak je schopný vnímať a precítiť nevyslovenú skutočnosť v hĺbke, v ktorej sa Boh zjavuje človeku. Náboženská edukácia umožňuje rozvíjať u mentálne postihnutých žiakov ich duchovný rozmer primeraným spôsobom, čím sa podieľa na celistvej výchove žiaka. **Ročníkový cieľ**

Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha. Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.

Ročníkový symbol: CHLIEB

V edukačnom procese sa stretávame s prácou so symbolmi. Dieťaťu v súčasnom svete chýba osobná skúsenosť spoznávania tohto sveta cez zážitky. Ak chceme dosiahnuť u žiaka zmenu postoja, vďaka ktorému následne mení svoje správanie, je dôležité sprostredkovať mu skúsenosť, ktorá ho zasiahne, a zdieľať skúsenosti. Biblia je plná skúseností, ktoré sú v nej zaznamenané. Náboženská skúsenosť je radikalizovaná vzťahom k Bohu. Biblická reč je tiež plná symbolov. Symboly sú niečím, čo sprevádza dané témy. Prostredníctvom uvádzania do sveta symbolov rozvíjame duchovný rozmer žiaka, učíme ho vidieť za veci. I mentálne postihnuté dieťa je schopné vnímať a precítiť nevyslovenú skutočnosť. Symbol sa spája s ľudským myslením a vedie k premýšľaniu (rozvoju myslenia). Symboly sú premostením medzi antropologickým a teologickým obsahom. Porozumenie symbolu je intuitívne a ambivalentné. Zmyslom náboženskej výchovy je rozvíjať intuitívne poznanie, pretože Boh je transcendentná skutočnosť, ktorá nás nekonečne presahuje. Keď hovoríme o tejto skutočnosti, nemôžeme ju uchopiť ani ľudskou rečou, ani ľudským myslením, pretože nás mnohonásobne presahuje. Symbol vychádza z predmetu, ale ide zaň alebo nadeň. Pri používaní symbolov nesmieme zabudnúť na to, že potrebujú názornosť.

Pri práci so symbolom vychádzame z jeho štyroch rovín:

- *Vecná rovina:* Je dôležitou potravou pre človeka. Žiaci spoznávajú jeho dôležitosť na uspokojenie základnej ľudskej potreby, ktorou je hlad.
- *Subjektívna rovina:* Chlieb sa dáva za pokrm, sýti i naplňa. Aj ja sa stávam chlebom vtedy, keď vo mne niečo odumiera, keď pestujem dobré vlastnosti.
- *Objektívna rovina:* Čo vyjadruje tento symbol? Je symbolom práce ľudských rúk a plodom zeme. Zároveň je však aj symbolom dobroty a pohostinnosti.
- *Náboženská rovina:* Chlieb symbolizuje spoločné stolovanie, podelenie sa s niekým. Aj Boh nás pozýva k spoločnému stolu vo svätej omši. Pri tejto hostine dáva Ježiš Kristus každému, kto má čisté srdce, pokrm pre dušu – Eucharistiu, seba samého. Pozýva na ňu každého, i mňa.

1. TÉMA: SOM BOŽIE DIEŤA

Každé narodené dieťa sa stáva súčasťou prirodzenej rodiny. Prichádza na tento svet so základnou potrebou byť prijaté a milované. Skúsenosť lásky, prijatia, harmónie, bezpečia, starostlivosti by malo dieťa zažívať už vo svojej prirodzenej rodine. Túto skúsenosť však

nemajú všetky deti. A práve preto je potrebné, aby im v škole bolo vytvorené také prostredie, v ktorom sa budú žiaci cítiť bezpečne a milovaní. Osobitným spôsobom pozýva Boh dieťa do vzťahu nekonečnej a jedinečnej lásky. Pozýva ho do duchovnej rodiny, ktorou je Cirkev. Vo sviatosti krstu ho včleňuje do tejto duchovnej rodiny. Toto prijímanie je symbolicky naznačené prostredníctvom krstných symbolov. Pre hlbšie pochopenie symbolov je dôležité, aby žiaci najskôr pochopili ich nevyhnutnosť a význam pre život vo svete, ktorý nás obklopuje. Vedíme žiaka k obdivu a žasnutiu nad darom vody i svetla, ktoré umožňujú život. U žiaka rozvíjame schopnosť prepájania reálneho viditeľného sveta s reálnym neviditeľným svetom. Žiak sa učí kráčať radostnou cestou Božieho dieťaťa. Sprevádzajme žiaka tak, aby spoznal náruč milujúceho Boha Otca, z ktorej vychádza a do ktorej sa má vrátiť. Cesta, ktorá vedie k šťastiu (k Bohu), je cesta odumierania sebecku a napredovania v dobre. Spôsobu, ako kráčať životom, učí Ježiš Kristus v nádhernom pravidele lásky. Podľa neho sa žiak učí milovať Boha nadovšetko a svojho bližného ako seba samého. Zažíva tak nielen prijatie a lásku od iných ľudí i od Boha, ale sa i samo podieľa na jej raste a odovzdávaní. **Časová dotácia:** 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: voda, svetlo, život, láska, krst

Obsah

- krst – krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/ som Božie dieťa
- zákon lásky
- Ježiš – náš vzor

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Porovnať ľudskú rodinu s duchovnou rodinou. Spamäti vedieť zákon lásky. Názorne vysvetliť krstné symboly: voda, krstné rúcho, svieca.

Afektívny cieľ: Nadchnúť sa pre život v duchovnej rodine.

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk spoločnej a spontánnej modlitby. Formovať návyk vonkajších prejavov ospravedlnenia, zmierenia, vyjadrenia pozornosti, štedrosti a jemnosti.

Žiak si osvojuje:

- porovnať ľudskú rodinu s duchovnou rodinou;
- spamäti zákon lásky;
- jednoduchým spôsobom vysvetliť krstné symboly; • slovne vyjadriť ospravedlnenie, zmierenie;
- preukázať štedrosť a jemnosť.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- slovne vyjadri ospravedlnenie, zmierenie.
- prakticky uplatňuje zákon lásky medzi spolužiakmi.
- vyjadruje svoje pocity (gestami, mimikou).

Existenciálne kompetencie: Žiak

- vníma potrebu fungujúcej ľudskej i duchovnej rodiny.
- vníma lásku ako nevyhnutnú súčasť medziľudských vzťahov.

Občianske kompetencie:

Žiak

- poznáva a uplatňuje princíp lásky.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- osvojuje si základy slušného správania.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- učí sa vnímavosti na potreby druhých ľudí.

Prierekové témy

Mediálna výchova:

Žiak

- vníma komunikáciu prostredníctvom symbolov
- vyjadruje sa aj cez neverbálnu komunikáciu mimikou i gestami, vyjadruje svoje pocity prostredníctvom nakreslených symbolov
- oboznamuje sa s prenášaním náboženských symbolov do svetského prostredia
- osvojuje si kritický pohľad na mediálne známe, obľúbené osoby.

2. TÉMA: HLAS BOHA

Druhá téma poukazuje na dôležitosť svedomia a jeho formovania. Prostredníctvom symbolov približuje žiakom pojem svedomie. Žiakov vedie k citlivosti na vnímanie tohto hlasu. Jednoduchým spôsobom, prostredníctvom príbehov, sa učia načúvať hlasu svedomia. Na základe svojho svedomia sa každý slobodne rozhoduje pre konanie v konkrétnej situácii, riadi sa svojím svedomím. To však treba vychovávať počas celého života. Správna výchova svedomia nespočíva v dosiahnutí nami želaného správania. Máme viesť dieťa tak, aby vedelo robiť slobodné rozhodnutia. Dieťa sa učí rozlišovať to, že dobro a zlo nemusí byť to, s čím iní súhlasia alebo nesúhlasia. Téma poukazuje na to, že konaním zla človek ubližuje sebe aj druhým. Prostriedky na rozlišovanie dobra a zla sú: Božie slovo, spytovanie svedomia, Desatoro Božích prikázaní. Na jednotlivých hodinách spoznáva žiak Desatoro Božích prikázaní ako Božie pravidlá – láskyplné usmernenia Boha, ktoré pomáhajú človeku napredovať na ceste šťastia. Ich ponímaniu predchádza uvedomenie si dôležitosti pravidiel, ktoré sú dané občianskou spoločnosťou: zákony štátu, deklarácie, pravidlá cestnej premávky, pravidlá spoločenského správania, školský poriadok...

Žiaci sa zachovávaním daných pravidiel učia sociálnej adaptácii a tým aj predchádzaniu sociálno-nežiaducich javov. Desatoro Božích prikázaní učí človeka budovať vzťahy k sebe, k rodine i k spoločnosti a k Bohu. Žiak má poznávať, že túžbou Boha je, aby boli jeho zákony vpísané do každodenných vzťahov.

Časová dotácia: 8 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: pravidlá šťastného života, svedomie

Obsah

- milujem a oslavujem nebeského Otca
- milujem každého, aj seba
- rodičia
- chránim život a zdravie
- majetok
- hovorím pravdu
- hriech nás odvádza od Boha
- svedomie **Ciele témy:**

Kognitívny cieľ: Spamäti vedieť Desatoro. Zdôvodniť prínos Božieho zákona pre život človeka.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si lásku nebeského Otca v Božom zákone. Vnímať hlas svedomia.

Psychomotorický cieľ: Vytvoriť kartičky s číslami od 1 až do 10. Spoločne, za pomoci učiteľa, k nim priradzovať jednotlivé prikázania Desatora. Osvojiť si návyk spytovania svedomia na základe formovania empatického cítenia.

Žiak si osvojuje:

- spamäti Desatoro Božích prikázaní;
- jednoducho zdôvodniť prínos Božieho zákona pre život človeka;
- stíšiť sa;
- konfrontovať svoje správanie /osvojuje si návyk každodenného spytovania svedomia/. **Rozvoj kompetencií**

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- chápe obsah krátkeho textu a reprodukuje ho.
- vníma svoje svedomie ako nástroj komunikácie s Bohom.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si potrebu Božieho zákona pre život človeka.

Občianske kompetencie:

Žiak

- pozná prínos Božích prikázaní pre spoločnosť.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- akceptuje práva druhého človeka. **Sociálne a interpersonálne kompetencie:**

Žiak

- učí sa vnímavosti voči iným ľuďom.
- konfrontuje svoje správanie v kolektíve.

3. TÉMA: JEŽIŠ – NÁŠ ZÁCHRANCA

Základom nášho šťastia, našej existencie, sú vzťahy. Možno ich budovať i rúcať. Ich budovanie narúšajú vlastnícke túžby. Prostredníctvom modelových situácií rozvíjame v deťoch túžbu po dobre a pravde (podobenstvo o márnotrattnom synovi, o hriešnej žene). Obsahom tejto témy je odpúšťanie, ktoré je súčasťou vytvárania harmonických medziľudských vzťahov. Dieťa si to prakticky osvojuje na odpúšťaní niekomu, kto mu ublížil. Tento fenomén však budeme vnímať predovšetkým ako prejav nekonečného milosrdenstva všemohúceho Boha voči človeku. Prostredníctvom príbehu o mestečku špinavých srdc si má žiak uvedomiť, že hodnota vykúpenia a zmierenia pramení z obety Ježiša Krista. Žiak súčasne spozná, že môže prekonávať svoje slabosti tým, že si ich prizná a úprimne oľutuje. Učí sa, že vyznanie, ľútosť a odpustenie previnení (hriechov) sa uskutočňuje vo sviatosti zmierenia, na ktorú sa náležite pripraví.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: dobro a zlo, ľútosť, zmierenie

Obsah

- Otec posielal Syna
 - Syn nás zmieruje s Otcem – márnotrattný syn • chceme sa zmieriť s Otcem – sviatosť zmierenia
- Ciele témy:**

Kognitívny cieľ: Uviesť príklad na dobro a zlo /opozitá/. Spamäti vedieť formulu ľútosti.

Afektívny cieľ: Oceniť význam ľútosti vo vzťahu k človeku a k Bohu.

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk pravidelného spytovania svedomia a vonkajšieho prejavu ľútosti. Prakticky si osvojiť priebeh sviatosti zmierenia.

Žiak si osvojuje:

- na modelovej situácii zo života uviesť príklad na dobro a zlo /opozitá/;
- slovne vyjadriť ľútosť;
- neverbálne /gestami, mimikou/ vyjadriť ľútosť;
- na modelovej situácii oceniť význam ľútosti vo vzťahu k druhému človeku a k Bohu.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- oceňuje význam ľútosti vo vzťahu k Bohu i k človeku.
- neverbálne vyjadruje svoje pocity (gestami, mimikou).

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- vníma potrebu vzťahu k Bohu prostredníctvom sviatostí.

- žije praktický život kresťana. **Občianske kompetencie:** Žiak
- uplatňuje princípy dobra.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- osvojuje si prejavy slušného správania.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- učí sa citlivému správaniu vo vzťahu k druhému človeku.

4. TÉMA: JEŽIŠ NÁS PRIVÁDZA K OTCOVI

Žiaci sprostredkovane zažijú, ako sa „rodí“ chlieb. Uvedomia si námahu a obeť, ktorá sa ukrýva v kúsku chleba, a odlišia ju od neporovnateľnej obety, ktorá je sprítomnená v Eucharistii. Žiaci zažijú lámanie, rozdelenie sa o chlieb i poďakovanie zaň. V opise udalosti poslednej večere, ktorá sa sprítomňuje pri každej svätej omši, Pán Ježiš vzdáva vďaky, láme chlieb a delí sa oň. Chlieb premieňa na svoje telo. A na túto hostinu pozýva každého človeka. Žiaci s radosťou a očakávaním prijímú toto pozvanie k stolu Božieho tela i k stolu Božieho slova. Sýtenie ich duší týmto pokrmom zintenzívni a posilní ich vzťah s Ježišom. Stane sa posilou pre konanie dobra a stretnutia sa s Otcom. Žiaci sa učia nasledovať príklad Dominika Sávia a Panny Márie. Učiteľ ich sprevádza po ceste objavovania reštrianskych hodnôt človeka a tým aj dozrievania pre nebo.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: oslava, Eucharistia, svätá omša, obetný stôl

Obsah

- posledná večera
- svätá omša a jej časti
- Eucharistia
- život s Ježišom

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Rozlišovať obyčajný chlieb od Eucharistie.
Afektívny cieľ: Oceniť hodnotu obety Ježiša na kríži a vo svätej omši. Budovať osobný vzťah s Ježišom.
Psychomotorický cieľ: Formovať návyk pravidelnej účasti na nedeľnej svätej omši. Osvojiť si návyk pravidelného sviatostného života.

Žiak si osvojuje:

- oceniť hodnotu obety človeka;
- rozlíšiť pokrm pre telo /chlieb/ od duchovného pokrmu /Eucharistia/.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozvíja svoj vzťah k Ježišovi prostredníctvom sviatostí.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- vníma potrebu duchovného i telesného pokrmu.
- vníma Eucharistiu ako vzácny dar od Boha.

Občianske kompetencie:

Žiak

- pozná hodnotu obety.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- vníma Cirkev ako spoločenstvo ľudí veriacich v Krista.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- pravidelne sa zúčastňuje nedeľnej svätej omše.

Prierezové témy

Environmentálna výchova:

Žiak

- zasadí si a pestuje obilie, čím získava priamu skúsenosť so starostlivosťou o prírodu
- osvojuje si šetrenie vodou a vníma jej dôležitosť pre život
- poznáva dôležitosť svetla pre život
- osvojuje si postoj neplytvania potravinami

4. Kľúčové kompetencie

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom **kľúčových a predmetových kompetencií** žiakov, ktoré zároveň rozvíja.

Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií, ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovne kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematicke myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií
- kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- kompetencie (spôsobilosti) občianske
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne kompetencie (spôsobilosti) pracovne
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry - odborne kompetencie (odborne školy)

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

a/ kompetencie k učeniu sa

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastne učenie
 - kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka Cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied• prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote
- udalosti svojho života vníma a spracováva ako životnú skúsenosť, T.J. schopnosť transformovať na základe reál exil prežitých udalosti svoje konanie v budúcnosti

b/ kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému
- samostatne rieši problém s dorazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie Cirkvi
- robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov

- chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konal istom
- postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania c/ **komunikačné kompetencie**

Žiak

- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižné, súvislé a kultivovane
- účinné sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje
- využíva informačne a komunikačne prostriedky a technológie pre kvalitnú a účinnú komunikáciu
- využíva získané komunikačne zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi
- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

d/ sociálne a interpersonálnej kompetencie

Žiak

- účinné spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj • ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba e/

občianske kompetencie

Žiak

- rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo
- prejavuje pozitívny postoj k umeleckým dielam, rozvíja zmysel pre kultúru, aktívne sa zapája do kultúrneho diania a športových aktivít
- uvedomuje si základne humanistické hodnoty, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
 - rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti fyzickému aj psychickému násiliu
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- chápe základne ekologicke súvislosti a enviromentalne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitne životne prostredie
- rozhoduje sa v zaujme podpory a ochrany zdravia

f/ pracovné kompetencie

Žiak

- dôkaze si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijne záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je Flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny
- pracú vníma nielen ako zdroj príjmu zaistujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie
- k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet g/ **existenciálne kompetencie**

Žiak

- žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti

- osvojí si kriticky a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený sa na tomto základe si stanoviť nove životne ciele
 - objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
 - vysvetlí hodnotu individuálneho ľudského života- objavuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera-
 - objavuje zmysel života, preberá seba riadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie - rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov, analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka
- vníma vo svojom živote ako dôležité rozhodnúť sa na základe poznania a skúsenosti pre svetonázorový postoj
 - je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, vysvetlí
 - význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti

5. Metódy a formy práce

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela). **Expozičné metódy** je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu). Pre realizáciu cieľov sú dôležité **aktivizujúce metódy**, z nich je vhodná diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **filozofická diskusia** je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, **situčná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvážanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), didaktické hry (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), **dramatizácia** (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) **simulácia** (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), **kompozícia** (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná

interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy). Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

6. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov:

- Pracovné listy: Cesta viery
- Katechizmus katolíckej cirkvi
- Sväté Písmo

7. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov špeciálnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 5. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní slovom absolvoval/a, neabsolvoval/a.